

Марченко Ольга Сергіївна
доктор економічних наук, професор кафедри економічної теорії
Національного університету
«Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»

КРАУДФАНДИНГОВІ ПЛАТФОРМИ ЯК СКЛАДОВА ІНФРАСТРУКТУРИ ФІНАНСУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Анотація Розкрито головні функції краудфандингової платформи як елементу інфраструктури фінансування суб'єктів господарювання: інформаційну, комунікаційну, маркетингову, інтелектуального краудсорсингу. Обґрунтовано, що здійснення цих функцій є підприємницькою діяльністю з надання інформаційно-комунікаційних та маркетингових послуг авторам та інвесторам проектів.

Ключові слова: інфраструктура фінансування, краудфандинг, краудфандингова платформа.

Аннотация Раскрыты основные функции краудфандинговой платформы как элемента инфраструктуры финансирования субъектов хозяйствования: информационная, коммуникационная, маркетинговая, интеллектуального краудсорсинга. Обосновано, что осуществление этих функций является предпринимательской деятельностью по предоставлению информационно-коммуникационных и маркетинговых услуг авторам и инвесторам проектов

Ключевые слова: инфраструктура финансирования, краудфандинг, краудфандинговая платформа.

Summary Basic functions crowdfunding platform as an element of infrastructure financing entities: information, communication, marketing, intellectual crowdsourcing. The exercise of these functions is in business to provide information and communication and marketing services for authors and investors projects is proved.

Key words: infrastructure financing, crowdfunding, crowdfunding platform.

Технологія колективного фінансування різних проектів через мережі Інтернет – краудфандинг забезпечує залучення коштів широкого кола людей, які не є інституційними інвесторами. Краудфандингова платформа (майданчик) – це Інтернет-сайт, через який здійснюється збирання коштів населення для фінансування різноманітних проектів. Отже, її слід вважати віртуальною складовою інфраструктури фінансування суб'єктів

господарювання Краудфандинговий Інтернет-сайт забезпечує користувачів, насамперед населення, доступом до інформаційних та інших послуг щодо колективного фінансування проєктів, є своєрідним віртуальним посередником, який наближує один до одного авторів, розробників та потенційних інвесторів різних проєктів (культурних, підприємницьких, інноваційних тощо), створює певні інформаційно-комунікаційні умови для здійснення їх фінансування через мережу Інтернет.

Головними функціями краудфандингової платформи як елемента інфраструктури фінансування суб'єктів господарювання є такі:

– *інформаційна* – надання інформації про проєкти, бізнес-ідеї, їх авторів і інвесторів;

– *комунікаційна* – сприяння зв'язкам між авторами та інвесторами проєктів;

– *маркетингова* – просування ідей і проєктів, їх авторів і інвесторів серед Інтернет-користувачів. За версією Forbes перевагою краудфандингу є додатковий маркетинговий інструмент: «Активна краудфандингова кампанія допомагає залучити не тільки капітал, але і увагу споживачів до продукту. Крім того, багато сервісів мають функції соціальних мереж і допомагають підвищити рейтинг сайту компанії» [1]. Хоча, наприклад, краудфандингова платформа фінансування малого бізнесу Indiegogo маркетингову функцію не виконує: «На відміну від [Kickstarter](#), Indiegogo ніяк не просуває ваш проєкт. Ви сприяєте його просуванню самі через Facebook і інші соціальні мережі»[2];

– *функція інтелектуального краудсорсингу (краудсорсингу ідей)* – технології інтелектуальної співпраці у соціальних мережах через Інтернет з метою продукування та вибору ідеї проєкту. «Поки що проєкт знаходиться на стадії розробки, одне з основних завдань полягає в тому, щоб усунути можливі недоробки в ньому. Краудфандинг дозволяє отримувати коментарі та ідеї від безлічі мікроінвесторів» [1] .

Зазначені функції здійснюються за комісійну винагороду. Так, комісія [Kickstarter](#) складає 5 % від отриманої розробником проекту суми [3]. Сайт Indiegogo «...отримує 4 відсотка тих грошей, які ви взяли у жертводавців на свій бізнес. Але це тільки у тому випадку, якщо ви отримали заявлену вами суму повністю і навіть більше. У випадку, якщо ви зібрали в ході кампанії недостатньо грошей і бачите, що більше і не отримаєте... Indiegogo дозволяє вам ці гроші забрати собі (на будь-які потреби), але забирає вже 9 відсотків від набраної суми» [2].

Таким чином, за економічним змістом діяльність, пов'язана зі здійсненням функцій краудфандингової платформи, є підприємницькою діяльністю з надання інформаційно-комунікаційних та маркетингових послуг авторам та інвесторам проектів. Крім того, навколо краудфандингових платформ виникають додаткові види бізнесу. Наприклад, краудфандингові PR – агентства, що допомагають у збиранні коштів за частку доходу у разі успіху проекту[4].

Головні типи краудфандингових платформ за різними критеріями класифікації представлено у таблиці.

Таблиця

ГОЛОВНІ ТИПИ КРАУДФАНДИНГОВИХ ПЛАТФОРМ

Критерії	Тип платформи	Характеристики	Приклади
Рівень спеціалізації	Відкриті краудфандингові платформи	Відсутність продуктової, територіальної, суб'єктної та ін. спеціалізації, орієнтація на широку Інтернет-спільноту, пропозиція тільки технологічної інфраструктури без підтримки інвесторів	Компанія Arigyu залучила майже 2.3 млн. долл. на випуск прилада Lockitron за допомогою ресурсу SelfStarter.
	Нішеві краудфандингові платформи	Спеціалізація на окремих видах та галузях діяльності, регіонах, групах споживачів, напрямках фінансування тощо	Краудфандингова платформа MedStartr, що публікує тільки проекти, що мають відношення до медицини і медичним технологіям. Краудфандингова платформа

			фінансування малого бізнесу Indiegogo, SmartMarket.net - російська платформа краудінвестинга
Сфера діяльності	Міжнародні	Міжнародний фінансовий посередник	Краудфандингові платформи Kickstarter , Indiegogo
	Національні	Національний фінансовий посередник	Російські краудфандингові платформи Boomstarter и Planeta
Винагорода інвесторів	Платформи, що діють за принципом разової винагороди інвестору	Нефінансові і фіксовані грошові винагороди	Винагорода як подарунок: надання подарункових CD, DVD, загрузка треків, контакти з авторами, автографи тощо. Фіксована винагорода у формі продукту, що фінансується.
	Платформи, що діють за принципом краудінвестингу	Інвестор набуває статусу акціонера	Отримання інвестором частки прибутку чи пакету акцій підприємства, що профінансовано

Джерело: складено на основі: [5; 6; 7].

У теперішній час світовим лідером за загальним обсягом залучених фінансових ресурсів є міжнародна краудфандингова платформа [Kickstarter](#)

В Росії найвідомішими є краудфандингові платформи [Boomstarter](#) и [Planeta](#), що вийшли в середині 2012 року. Обидва майданчики працюють по моделі надання інвестору "нефінансової винагороди" і копіюють західні проекти Kickstarter та Indiegogo відповідно. Також працює краудфандингова платформа для сумісного фінансування креативних проектів у бізнесі, творчості, освіті і екології «З миру по нитці». Керівник цього проекту А. Дунаєв вважає, що сьогодні в офф-лайн збиранням грошей займаються дуже багато людей, але возити гроші в руках, обдзвонювати людей, вести бухгалтерію дуже складно і часто віднімає купу часу. «Наш майданчик надає всі необхідні інструменти для збору грошей, плюс дозволяє ефективно займатися просуванням вашого проекту» [8]. Піонером російського ринку акціонерного краудфандингу, або як його ще називають краудінвестингу, стала платформа SmartMarket.net. Сервіс не орієнтований на дрібних інвесторів (мінімальна сума вкладу становить 30 тис. руб) і на старті

дозволяє претендувати лише на частку прибутку компанії. Про участь у структурі власності самій компанії поки що не йдеться [6; 8].

В Україні, за даними Н. Гончарук, запущено тільки один краудфандинговий майданчик «Велика Ідея», (biggggidea.com), на створення якої гроші теж були зібрані (38 260 грн. замість необхідних 35 тис. грн.). Але інші представлені на майданчику проекти збирають дуже незначні суми (максимальна - 25 тис. грн.) [9]. Отже, в Україні поки ще відсутні національні краудфандингові платформи, що, безумовно, гальмує розвиток колективного фінансування.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. 10 главных преимуществ краудфандинга по версии Forbes [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.spb-venchur.ru/news/18887.htm>.
2. Бизнес идея № 4351. Международная краудфандинговая платформа Indiegogo и её проекты-победители [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.1000ideas.ru/?p=31574>.
3. Пятковский, Ю. Народное финансирование IT-проектов – краудфандинг [Электронный ресурс] / Ю. Пятковский– Режим доступа: http://www.ukr.net/news/narodnoe_finansirovanie_it_proektov_kraudfanding-20587134-1.html
4. 16 января в казанском IT-парке прошел семинар «Краудфандинг в России [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://crowdsourcing.ru/article/yarmarka-tshcheslaviya>
5. Как будет развиваться Краудфандинг в 2013 году? [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://crowdsourcing.ru/article/the-crowdfunding-industry-in-2013-and-beyond>
6. Что такое краудфандинг [Электронный ресурс] – Режим доступа: http://crowdsourcing.ru/article/what_is_the_crowdfunding
7. И опять краудфандинг: сегодня по-американски [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://habrahabr.ru/post/143353/>
8. Дунаев, А. Краудфандинг (складчины) в России: Интервью с руководителем проекта «С миру по нитке» [Электронный ресурс] / А. Дунаев. – Режим доступа: <http://habrahabr.ru/post/145763/>
9. Гончарук, Н. Краудфандинг, или народное финансирование [Электронный ресурс] / Н. Гончарук. Режим доступа: – http://iee.org.ua/ru/prog_info/22113/.